

Pomádé király új ruhája – és a vízlépcsők

A közelmúltban egy rendezvényen valahogyan szóba került a vízlépcső ügy. Megkérdeztek egy 40 év körüli művelt (értelmiségi) hölgyet, mit tud erről. A válasz az volt, hogy nem sokat, hiszen akkor ő még kisgyerek volt, de úgy emlékszik, hogy akartunk építeni egy vízerőművet, de nem sikerült, mert a szlovákok megakadályozták.

Bár ehhez nem nagyon kell kommentár, de azért érdemes lehet az eszünkbe idézni, hogy az ún. „rendszerátalakítás” óta Magyarországon meghalt három és fél millió ember, és helyette született nem egészen három millió. A lakosság harmadrésze, a szavazóképes állampolgároknak pedig legalább a fele kicserélődött. A mai szavazóképes állampolgárok nagyobb részének alig van fogalma arról, hogy mi is történt, de a többségüket ez nem is nagyon érdekli.

Ennek ellenére a politikai elit (párt hova tartozástól függetlenül) három évtized óta a mai napig folyamatosan azt hazudja, hogy azért nem szabad vízlépcsőt építeni, mert a többség nem akarja.

Az ügy kezd hasonlítani az ismert gyermek meséhez Pomádé király csodálatosan gyönyörű láthatatlan új ruhájáról, amit csak a „becsületes” emberek láthatnak, és amelyben a király büszkén parádézik, míg nem egy korrekt politikai beszédben járatlan naiv kisgyerek el nem kiáltja, hogy:

„A király meztelen!”

A jelen cikk megpróbál rávilágítani arra, hogy a vízlépcső ügyben is a „király meztelen.”

Lássuk az elhallgatott tényeket.

Sokan a mai napig úgy tudják, hogy a vízlépcső ügy fontos szerepet játszott a rendszerváltásban, miután a nagyrészt külföldről támogatott vízlépcső ellenes mozgalmak szervezői elhitették a hazájukat féltő, jóhiszemű emberekkel, hogy a vízlépcső károsítja a természetet, és azt is, hogy ha nem építünk vízlépcsőt, megbukik a kommunizmus.

Persze nagyjából meg is bukott, de nem a vízlépcső miatt, hanem mert ebben állapotok meg a világot irányító nagyhatalmak.

A vízlépcső ügy hatalmas gazdasági veszteséget okozott Magyarországnak, szerepet játszott abban, hogy az élvonalba tartozó Magyarország a kelet-közép európai régió sereghajtója lett.

A szlovák fél viszont győztesen került ki az ügyből, gyakorlatilag megnyerték a hágai pert, így ma már számukra a bösi (Gapcikovo) vízerőmű az önálló nemzetté válás büszke jelképe, egyfajta hatalmas nemzeti teljesítmény, akárcsak az amerikaiaknak a Hoover Gát, amelyben bebizonyosodott a kreativitásuk és alkotó készségük, lepipálva az „öntelt, pökhendi” magyarokat.

A büszkeség jogos, hiszen a hatalmas beruházás megtérülési ideje mindössze 15 év volt, ezt követően pedig az erőmű a magyarországi villamos energia árak töredékéért termeli a villamos áramot úgy, hogy közben nem bocsát ki semmilyen káros anyagot.

Folyók szabályozása évszázadok óta napirenden van Európában. Magyarországon erre nagyrészt a XIX században került sor, egyrészt a Tisza szabályozásával, másrészt azzal, hogy a számos kisebb szigetet tartalmazó, gyakorlatilag hajózhatatlan Szigetköz térségében, kézi munkával kiásták azt a hajózható folyómedret, amelyet ma így nevezünk: „öreg Duna”, és amelyről a vízlépcső ellenes mozgalmárok azt állítják, hogy természetes képződmény.

Dunai vízlépcsők építése már az első világháború előtt felmerült, de a háború miatt erre nem került sor. A Párizs környéki békekötések után pedig a győztes hatalmak nem kívánták támogatni egy olyan hajózható (Duna-Majna-Rajna) vízi út megvalósítását, amely a vesztes országok területén keresztül köti össze az Atlanti Óceánt a Fekete Tengerrel. Amikor azonban az 1938. évi Bécsi Döntéssel a Felvidék egy részét visszacsatolták Magyarországhoz, Horthy Miklós elrendelte dunai vízlépcsők és erőművek terveinek előkészítését. A tervezési munka meg is kezdődött, azonban a projekt folytatását 1942-ben a háború miatt felfüggesztették.

A Rákosi rendszer idején a vízlépcső ügy folytatása – a Duna-Tisza csatorna építésével együtt – ismét felmerült, azonban az 1956-os események miatt erre megint nem került sor.

A Bős-Nagymaros ügy előzménye az volt, hogy 1956-ban a KGST államok határozatot hoztak a Duna komplex hasznosításáról. Ennek keretében 1963-ban kidolgozták a magyar-csehszlovák vízlépcső-vízerőmű beruházási programot, amit 1974-ben hagytak jóvá, 1976-ban pedig aláírták a kormányközi egyezményt a megvalósításról, és 1977-ben megkötötték a magyar-csehszlovák megvalósítási szerződést.

A közvélemény reagálása kezdetben pozitív volt, azonban a Dunakanyar ingatlan tulajdonosai aggódtak az ingatlanjaik értékcsökkenése miatt, és a közreműködésükkel 1984-ben megalakult **Duna Kör** mozgalom szédületes gyorsasággal bontakozott ki. A vízlépcső ellenes hangulatot egyes külföldi médiumok is fokozták, az ügy akkora nemzetközi érdeklődést váltott ki, hogy a Duna Kör a megalakulását követő évben (1985-ben) még az alternatív Nobel-díjat is megkapta. A kormány ezt külföldi politikai nyomásként értelmezte, de azért a nagymarosi építkezést egy időre felfüggesztették.

Érdemes emlékeztetni arra, hogy a vízlépcső ellenes mozgalmak támogatói között ott volt az a bizonyos **Soros György** is, aki ellen most éppen szabadságharcot vívunk.

A Kormány végül mégsem hátrált meg, abban az időben ugyanis – bár diktatúra volt, és nem liberális demokrácia – a politikai döntésekben általában a szakemberek véleményét is figyelembe vették.

1986-ban ezért az akkori politikai elit jóváhagyásával az Országos Vízügyi Beruházó Vállalat és a Magyar Villamos Művek Tröszt építési és kivitelezési szerződéseket kötött osztrák vállalatokkal, amelyek alapján a nagymarosi beruházást az osztrákok finanszírozzák, **az ellenérték törlesztése pedig az üzembe helyezés után 20 év alatt „természetben” történik a nagymarosi erőműben termelt villanyáram egy részének exportálásával.**

Hogy is van ez? Kapunk az osztrákoktól ingyen egy vízerőművet? És nem kell pénzben fizetni, csak természetben, a megtermelt áram egy részének exportjával? És ez nekünk nem kell?

Érdemes tudni, hogy a szerződés szerinti összeg jelentős részét át is utalták 1989-ben, azonban ezt később vissza kellett fizetni a kamatokkal és a kártérítéssel együtt.

1991-ben a vízlépcső ellenes Antall kormány idején a szlovákokkal való sikertelen tárgyalások után a csehszlovák kormány az ún. „C változat” megépítéséről döntött, a magyar kormány pedig egyoldalúan felmondta az államközi szerződést.

Fontos tudni, hogy a vízmegosztás szabályozása eredetileg magyar területen történt volna, erre a célra meg is épült Dunakilitinél egy duzzasztómű és zsiliprendszer.

A vízlépcső ellenes tüntetések hatására azonban ezt sem helyeztük üzembe, ezzel átengedtük a vízmegosztás szabályozását a szlovák félnek, akik a megépült bősi vízerőmű működtetése érdekében – kárenyhítésre hivatkozva – kénytelenek voltak megépíteni és üzembe helyezni Dunacsúnynál egy másik hasonló létesítményt.

Ez volt az a bizonyos „C változat”.

1992-ben, miután a szlovák oldalon megtörtént a Duna elterelése a C változat szerint, és beindult a bősi erőmű, a felek egy EU Bizottság bevonásával megállapodtak, hogy a jogvitát a hágai Nemzetközi Bíróság elé terjesztik, és 1993-ban a magyar fél azt is elfogadta, hogy a szétvált Csehszlovákia után a szerződés jogutódja Szlovákia lesz.

A Hágai Nemzetközi Bíróság 1997. szeptemberben hirdette ki az ítéletet, amely szerint **Magyarország jogtalanul szüntette meg a vízlépcső szerződést, és az általa előterjesztett ökológiai kár kockázata nem igazolható.** (ld. Függelék)

Az ítélettel kapcsolatos intézkedések végrehajtására a Horn-kormány kormánybiztost nevezett ki, akinek a közreműködésével 1998-ban keret-megállapodás tervezetet parafáltak Pozsonyban. Ebben a magyar fél vállalta egy dunakanyari duzzasztó gát megépítését, és megállapodtak, hogy a régi mederbe átlagosan a vízhozam 7,5%-ka kerüljön. A Duna Kör azonban nem hátrált. Tüntetést szerveztek a Parlament előtt, miközben **az SZDSZ a kormánykoalíció felbontásával fenyegetőzött, ha a Horn kormány nem mondja fel a keret-megállapodást.**

Az 1998. tavaszi választások új helyzetet teremtettek. A bal-liberális koalíció veresége után megalakult **Orbán kormány** új kormánybiztost nevezett ki, akinek feladata volt a magyar-szlovák tárgyalások folytatása, továbbá az aláírt keret-megállapodás tervezet és a dunakanyari gát tervének visszavonása, valamint a régi Duna ágba juttatott vízmennyiség növelésének szorgalmazása, vagyis ez a kormány is **engedett a Duna Kör és az SZDSZ követelésének.**

A helyzet azóta is rendezetlen. Miután lemondunk a dunakiliti duzzasztómű és zsiliprendszer üzembe helyezéséről, és ezzel átengedtük a vízmegosztás szabályozását a szlovák félnek, viták folynak a vízmegosztásról. A szlovák fél azonban fontosabbnak tartja a bősi erőmű üzemeltetését, mint a Szigetköz víz ellátását. Ez pedig magyar területen okoz jelentős ökológiai károkat.

Időközben feledésbe merült, hogy a nagymarosi vízlépcső visszabontása után, a megmaradt berendezések felhasználásával, Bécsben, annak Freudenu nevű külvárosában, Natura 2000 természetvédelmi területen építették meg a nagymarosi vízlépcső és vízerőmű ausztriai változatát.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy semmilyen ökológiai kár nem következett be. A vízerőműben hat darab, egyenként 29 megawatt teljesítményű, 7,5 méter átmérőjű Kaplan turbina termeli meg a magyarországi energia árak töredékéért az évenkénti több mint 1000 GWh áramot, amellyel félmillió háztartás áramellátása biztosítható. Ugyanezt a villamos energiát Magyarországon mintegy 250 millió köbméter földgáz elégetésével tudjuk előállítani, jelentős üvegház gáz kibocsátással.

Érdemes röviden áttekinteni, melyek voltak az ökológiai, műszaki, és egyéb ún. „szakmai” érvek, amelyekkel a vízlépcső ellenes mozgalmak szervezői igyekeztek meggyőzni a közvéleményt, hogy miért nem szabad vízlépcsőt építeni.

Energetikai szempontok

A nagymarosi vízerőmű elleni egyik érv volt, hogy síkvidéken nem érdemes vízerőművet építeni, mert nagyon lassan folyik a víz, ezért nincs benne elég energia.

Nos, Nagymaros környéke nem síkvidék. Ausztriában 10 darab hasonló méretű vízerőmű működik hasonló domborzati környezetben, ezek együttes teljesítménye kb. 2200 megawatt (összehasonlításképpen: a Paksi Atomerőmű teljesítménye 2000 megawatt)

Egy vízerőmű teljesítménye szempontjából mindegy, hogy lassan vagy gyorsan folyik a víz. A vízerőműben a folyó vizét kereszt irányú gáttal duzzasztják, ott a víz megáll, és a duzzasztógát felett kisebb-nagyobb állóvíz alakul ki (akárcsak a Tisza tónál). Az erőműben a duzzasztással kialakított vízszint különbség hatására a víz a duzzasztógát alatti alacsonyabb vízszint felé áramlik, miközben vízturbinákon halad keresztül, ahol a lezúduló víz potenciális energiája mechanikus energiává, majd villamos generátorokban villamos energiává alakul át.

A megtermelhető villanyáram mennyisége két tényezőtől függ. Az egyik a duzzasztási magasság, más megnevezéssel esésmagasság, az a szintkülönbség, amely meghatározza, hogy a lezúduló víz köbméterenként mennyi potenciális energiával rendelkezik. A másik tényező a folyó vízhozama, amely megadja, hogy másodpercenként mekkora mennyiségű víz érkezik a duzzasztó gáthoz. E kettő, valamint a hatásfok szorzata határozza meg az erőmű teljesítményét.

Vízlépcsők építése elsősorban nem energiatermelési kérdés. Ilyenekre előbb-utóbb akkor is szükség lesz, ha nem használjuk ki a vízben rejlő energetikai lehetőséget. Jelentős ökológiai és gazdasági károk kockázatát jelentik ugyanis a természetes eróziós folyamatok, így a medermélyülések, továbbá a vízhozam és ezzel a vízszint szélsőséges éves ingadozása, és mindezt a folyamatban lévő klímaváltozás tovább fokozza.

Ha pedig vízlépcsőt építünk, érdemes arra áramtermelő turbinákat is telepíteni. Az EU ajánlása is a vízenergiát a kiemelten preferált megújuló energiák közé sorolja, ezt az elvet követi számos európai ország, annál is inkább, mert a vízerőmű különösen alkalmas arra is, hogy az időjárás függő nap- és szél-erőművek ingadozó teljesítménye kiszabályozható legyen.

Ökológiai szempontok

Dunai vízlépcsők megépítése ökológiai, környezetvédelmi, vízgazdálkodási, árvízvédelmi és közlekedési szempontból is kívánatos lenne. A vízlépcső feletti tározóban aszály idején is van víz, árvíz közeledésekor pedig a vízszint előzetes leeresztésével helyet lehet csinálni az érkező többlet víztömegnek, mérsékelve az árvízkárok kockázatát.

Gond a Duna magyar szakaszának medermélyülése is, a vízszint csökkenés, valamint a 8 méter körüli évenkénti vízszint ingadozás, amely miatt a meder alján a hidrosztatikus nyomás 8 tonna/m² mértékben ingadozik, és ez a Duna alsóbb szakaszán elősegíti a löszös partfalak beomlását. A vízszint csökkenés oka a medermélyülés mellett a vízhozam csökkenése is, amely főleg az éghajlat változás következménye.

Ez pedig a legutóbbi jégkorszak óta folyamatosan zajlik, és nem remélhető a megakadályozása a széndioxid kibocsátás korlátozásával sem. A medermélyülés oka főleg az, hogy a Duna felső szakaszán megépült vízlépcsők visszafogják a folyóban a kőzet és iszap hordalékot.

Régi szabály, hogy ha egy folyón vízlépcső épül, a medermélyülés megfékezése csak úgy lehetséges, hogy onnan lefelé, egészen a torkolatig, végig kell vízlépcsőzni az egész folyót. Már pedig a Dunán, tőlünk nyugatra, kb. 40 darab vízlépcső van, és nem valószínű, hogy a németek és az osztrákok majd a kedvünkért ezeket le fogják bontani. De ha meg is tennék, a medermélyülés akkor is tovább folyrna, csak kisebb ütemben.

Azt sem szabad elfelejteni, hogy a Duna vízszintje jelentősen befolyásolja a Duna-Tisza közti Homokhátság talajvíz szintjét, amely az utóbbi 60-70 év alatt sok helyen 5-6 méterrel süllyedt. Számos kisebb-nagyobb tó eltűnt, kiszáradt. A vízhiány miatt egyre nagyobb területek elsivatagosodnak, a szélvájta homokbuckák vándorlásával a szél által hordott futóhomok szinte mindent maga alá temet.

Ezen a területen él az ország lakosságának tizedrésze. Az EU felmérése szerint ez a terület lehet a klímaváltozás egyik első áldozata. A Homokhátságot az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) is félsivatagi területnek nyilvánította. Ha nem teszünk semmit, 50-60 év múlva ez a terület úgy nézhet ki, mint a Szahara sivatag.

A megoldás az érintett területek öntözése lehet. Az öntöző hálózat kiépítéséhez pedig meg kellene építeni az évszázadok óta tervbe vett Duna-Tisza csatornát, és hogy víz is legyen a csatornában, duzzasztani kellene a Dunát.

Hajózás, közlekedés, turisztika

További kérdés a Duna hajózhatósága, amellyel kapcsolatban Magyarország szembe megy az érvényes nemzetközi szerződésekkel, sőt, az EU csatlakozás óta az EU irányelvekkel is, mivel ezek stratégiai jelentőségűnek tekintik a Duna-Majna-Rajna vízi út hajózhatóságát.

A fontosabb hajózási egyezmények és előírások a következők:

- Még 1856-ban, a Párizsi Egyezményben rögzítették a Dunának, mint nemzetközi hajózási útvonalnak a használatát, ez az Egyezmény jelenleg is érvényes.
- 1948-ban kötöttük meg a Belgrádi Egyezményt, és hoztuk létre a Duna Bizottságot, amelyet a jelenleg is hatályos 1949. évi XIII. törvény tartalmaz.
- 1955-ben kötöttük meg a Pozsonyi Egyezményt a dunai áruforgalom szabályairól
- 1993-ban Magyarország kétoldalú szerződéseket kötött Németországgal és Hollandiával, az országok közötti hajózási és árufuvarozási feltételekről.
- 2001-ben írtuk alá a Budapesti Konvenciót (CMNI) a nemzetközileg egységes belvízi árufuvarozásról, és a Duna-Majna-Rajna vízi út használatáról.

Az is fontos szempont, hogy a vízlépcsők felépítményére közforgalmi (gyalogos, kerékpár és gépjármű) utakat lehet építeni, ez kiválthatja új hidak építését, feleslegessé válik kompok üzemeltetése.

A vízlépcsők duzzasztott tere alkalmas vízi sportok művelésére, sporthorgászatra, a túrizmus fejlődésére, míg az árvízi vésztározók erre alkalmatlanok.

Pozitív példa a kiskörei vízlépcső felett kialakított Tisza Tó, amely ötször akkora, mint a Velencei Tó, kiváló ökológiai állapotban, olyan élővilággal, amely utoljára Mátyás király idején tenyésztett ezen a környéken, mielőtt a terület kezdett elmocsarasodni.

Gazdasági szempontok

Kerényi Ödön számításai szerint a vízlépcső ügyből adódó összes veszteség 2000 milliárd forint körül becsülhető, 20 évvel ezelőtti forint vásárló értékkel számolva. Mai forint árfolyamra átszámítva ez több, mint amennyibe az új atomerőmű kerül. Ha pedig most akarnánk nulláról kiindulva újra megépíteni a nagymarosi vízlépcsőt és vízerőművet, ez kb. 300 milliárdba kerülne, ami a GDP kb. 1%-a.

Tényleg megéri továbbra is takargatni a szennyest? Talán igen, mert nagyon kockázatos a tényeket nyilvánosan elismerni. Eddig ugyanis egyetlen magyar politikus akadt, aki nyilvánosan beismerte, hogy hazudott, és bele is bukott. A kockázat nagy, de ha a nemzeti érdek úgy kívánja, valakinek mégis csak egyszer el kellene kezdeni, hogy tiszta vizet öntsön legalább a fejekbe.

2018. március

Dr. Héjjas István

Irodalom

Vízenergia, vízlépcsők

<http://www.realzoldek.hu/index.php>

Vízlépcső és hajózás

[http://realzoldek.hu/velemenyek/wp-content/uploads/2012/07/KerenyiAO-a-vizeromut-
teljesitokepessegeKW.pdf](http://realzoldek.hu/velemenyek/wp-content/uploads/2012/07/KerenyiAO-a-vizeromut-
teljesitokepessegeKW.pdf)

<http://zoldtech.hu/cikkek/20100302-vizlepcsok-a-lathataron?h=1>

MTA vízenergia tanulmány

<http://www.matud.iif.hu/2010/08/07.htm>

Vízerőművek tanulmány

<http://www.nyf.hu/others/html/kornyezzettud/megujulo/vizenergia/Vizenergia.html>

Bős-nagymaros elemző tanulmány

<http://www.bosnagymaros.hu/dokumentumok/tudomanyos-alatamasztasok/24>

Bős-nagymaros története (I)

[http://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=B%C5%91s%E2%80%93nagymarosi_v%C3%ADz%C3%
%A9pcs%C5%91&action=edit&section=1](http://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=B%C5%91s%E2%80%93nagymarosi_v%C3%ADz%C3%
%A9pcs%C5%91&action=edit&section=1)

Bős-nagymaros története (II)

[http://klimaszkeptikusok.hu/wp-content/uploads/2014/11/B%C5%91s-Nagymaros-
t%C3%B6rt%C3%A9nete.pdf](http://klimaszkeptikusok.hu/wp-content/uploads/2014/11/B%C5%91s-Nagymaros-
t%C3%B6rt%C3%A9nete.pdf)

MSZP tanulmány a Duna-Tisza közti csatornáról

http://mszp.hu/sites/default/files/vizikozeledes_duna-tisza_csatorna.pdf

Belgrádi hajózási egyezmény (1948-08-18), és az 1949. évi XIII. törvény

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=219

<http://www.fajltube.com/gazdasag/jogi/A-DUNA-NEMZETKOZI-REZSIMJE83532.php>

Nemzetközi fuvarjog

http://www.agr.unideb.hu/ebook/logisztika/folyami_rufuvarozs.html

<http://www.uni-miskolc.hu/~eujog/fuvar.htm>

Nemzetközi folyók

http://www.komanovics.hu/doc/edu/14_Nemzetkozi_folyok_2013_ST.pdf

Löszfal omlás és medermélyülés a Dunán

<http://www.zoldvalasz.hu/node/416>

Kerényi Ödön a vízlépcsőről

<http://realzoldek.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=2093>

Freudenau vízerőmű

<http://www.poyry.com/sites/default/files/50.pdf>

FÜGGELÉK

*Rövid kivonat és szemelvény a Hágai Perben született ítélet szövegéből,
amelyet 1997. szeptember 25-én hirdettek ki angol és francia nyelven a hágai Béke Palotában.*

155. A Bíróság ezért

(1) a Külön-megállapodás 2. fejezetének 1. bekezdése kérdésében:

- A) Tizennégy szavazattal egy ellenében megállapítja, hogy Magyarországnak nem volt joga felfüggeszteni, majd később, 1989-ben leállítani a nagymarosi beruházás munkálatait és a bősi beruházás rá eső részét, amiért az 1977. szeptember 16-án aláírt Szerződésben és egyéb, ahhoz kapcsolódó dokumentumokban felelősséget vállalt.
- B) Kilenc szavazattal hat ellenében megállapítja, hogy Csehszlovákiának joga volt folytatni 1991. novemberében az „ideiglenes megoldás” megvalósítását, a Külön-megállapodás által meghatározott módon.
- C) Tíz szavazattal öt ellenében megállapítja, hogy Csehszlovákiának nem volt joga üzembe helyezni 1992 októberétől a fent említett „ideiglenes megoldást”.
- D) Tizenegy szavazattal négy ellenében megállapítja, hogy Magyarország 1992. május 19-i bejelentése, miszerint az 1977. szeptember 16-án aláírt Szerződést és az ahhoz kapcsolódó dokumentumok érvényességét megszünteti, nem vonta maga után a Szerződés megszűnését.

A Külön-megállapodás 2. fejezetének 2. bekezdése és az 5. fejezet kérdésében:

- A) Tizenkét szavazattal három ellenében megállapítja, hogy Szlovákia, mint Csehszlovákia jogutódja, 1993. január 1-től, az 1977. szeptember 16-án aláírt Szerződésben Csehszlovákia helyébe lépett.
- B) Tizenhárom szavazattal kettő ellenében megállapítja, hogy Magyarországnak és Szlovákiának jóhiszeműen kell tárgyalnia, figyelembe véve a fennálló helyzetet is, és a Feleknek minden szükséges intézkedést meg kell tenniük annak érdekében, hogy az 1977. szeptember 16-án aláírt Szerződés céljai megvalósítását biztosítsák, azokkal a módoszatokkal összhangban, amelyekben meg kell állapodniuk.
- C) Tizenhárom szavazattal kettő ellenében megállapítja, hogy amennyiben a Felek másként nem állapodnak meg, az 1977. szeptember 16-i Szerződés értelmében a Feleknek egy közös üzemeltetési rendszert kell létrehozniuk.
- D) Tizenkét szavazattal három ellenében megállapítja, hogy amennyiben a Felek másként nem egyeznek meg, Magyarország köteles kártérítést fizetni Szlovákiának azokért a károkért, amelyeket Csehszlovákiának és Szlovákiának okozott azon munkálatok felfüggesztésével és későbbi teljes megszüntetésével, amelyekért felelősséget vállalt; és Szlovákia is köteles kártérítést fizetni Magyarországnak azokért a károkért, melyeket Csehszlovákia okozott az „ideiglenes megoldás” üzembe helyezésével, és azokért is, melyeket Szlovákia okozott annak életben tartásával.
- E) Tizenhárom szavazattal kettő ellenében megállapítja, hogy a létesítmények felépítésére és üzemeltetésére fordított költségek rendezésének az 1977. szeptember 16-án kötött Szerződés és a hozzá kapcsolódó dokumentumok ide vonatkozó rendelkezéseivel összhangban kell történniük, és megfelelően fel kell mérniük, hogy milyen intézkedéseket kell majd hozniuk a jelen hatályos bekezdés 2 B és C pontjának alkalmazása során.